

Євроінтеграція та цифровізація як детермінанти експансії сфери дії трудового права та його норм

Дослідження присвячене комплексному, доктринальному аналізу євроінтеграційних та цифровізаційних процесів як ключових детермінант експансії сфери дії трудового права та його норм. У роботі розглядаються філософсько-методологічні основи формування доктрини сфери дії трудового права, простежується ретроспектива підходів до її осмислення, а також концептуалізується холістична парадигма та публічно-приватна дихотомія в контексті сучасних трансформацій.

Монографія базується на сучасних теоретичних засадах, глибокому компаративному аналізі європейського досвіду, міждисциплінарних підходах і містить науково обґрунтовані рекомендації, що спрямовані на вдосконалення правового регулювання трудових відносин, забезпечення соціальної справедливості та захисту прав працівників в умовах європейської інтеграції та цифровізації ринку праці.

Ця монографія буде корисною для науковців, суддів, адвокатів, юристів-практиків, докторантів, аспірантів, студентів юридичних закладів вищої освіти, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, керівників підприємств, профспілкових діячів і всіх, хто цікавиться сучасними трансформаціями трудового права та майбутнім сфери праці.

О. Є. ЛУЦЕНКО

**ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ
ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ ЕКСПАНСІЇ
СФЕРИ ДІЇ ТРУДОВОГО ПРАВА
ТА ЙОГО НОРМ**

Монографія

Харків
«Право»
2026

УДК 349.2:[004+061.1ЄС]
Л89

Рецензенти:

Чанишева Галія Інсафівна – докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія», членкиня-кореспондентка Національної академії правових наук України, заслужена діячка науки і техніки України (м. Одеса);

Москаленко Олена Вячеславівна – докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри права та європейської інтеграції, декан факультету менеджменту, адміністрування та права Державного біотехнологічного університету, членкиня-кореспондентка НАПрН України (м. Харків);

Величко Лариса Юрївна – докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції навчально-науково-го інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (м. Харків)

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 7 від 27 січня 2026 року)*

Луценко О. Є.

Л89 Євроінтеграція та цифровізація як детермінанти експансії сфери дії трудового права та його норм : монографія / О. Є. Луценко. – Харків : Право, 2026. – 501, [3] с.

ISBN 978-617-8759-50-6

Дослідження присвячене комплексному, доктринальному аналізу євроінтеграційних та цифровізаційних процесів як ключових детермінант експансії сфери дії трудового права та його норм. У роботі розглядаються філософсько-методологічні основи формування доктрини сфери дії трудового права, простежується ретроспектива підходів до її осмислення, а також концептуалізується холистична парадигма та публічно-приватна дихотомія в контексті сучасних трансформацій.

Монографія базується на сучасних теоретичних засадах, глибокому компаративному аналізі європейського досвіду, міждисциплінарних підходах і містить науково обґрунтовані рекомендації, що спрямовані на вдосконалення правового регулювання трудових відносин, забезпечення соціальної справедливості та захисту прав працівників в умовах європейської інтеграції та цифровізації ринку праці.

Ця монографія буде корисною для науковців, суддів, адвокатів, юристів-практиків, докторантів, аспірантів, студентів юридичних закладів вищої освіти, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, керівників підприємств, профспілкових діячів і всіх, хто цікавиться сучасними трансформаціями трудового права та майбутнім сфери праці.

УДК 349.2:[004+061.1ЄС]

Зміст

Перелік умовних позначень	5
Присвяги.....	7
Передмова	11
Глава 1. Методологічні архетипи та концептуалізація сфери дії	
трудового права та його норм	16
1.1. Теоретико-гносеологічні підходи до формування наукових уявлень про сферу дії трудового права та його норм.....	16
1.1.1. Суб'єктний вимір сфери дії трудового права та його норм	33
1.1.2. Темпоральна детермінація дії трудового права та його норм.....	46
1.1.3. Просторові межі дії трудового права та його норм.....	75
1.2. Діалектика концептуальних основ сучасної доктрини трудового права	89
Глава 2. Розвиток холістичної парадигми сфери дії	
трудового права та його норм	117
2.1. Історико-правовий дискурс наукових уявлень про сферу дії трудового права та його норм	117
2.2. Компаративний аналіз світових доктринальних підходів до сфери дії трудового права та його норм.....	129
2.3. Наукове моделювання ідеї експансії сфери дії трудового права та його норм: євроінтеграційний та цифровізаційний імперативи	175
Глава 3. Дихотомія публічного та приватного в трудовому праві: концептуальне переосмислення	188
3.1. Формування новітнього системного позиціонування місії трудового права: інтегративний підхід	188
3.2. Доктринальна рефлексія діалектики публічно-правових та приватно-правових засад у трудо-правовому регулюванні	214
Глава 4. Прояви експансивного характеру сфери дії	
трудового права та його норм	243
4.1. Обґрунтування та правове забезпечення презумпції трудових правовідносин	243
4.2. Правова делімітація залежної та самостійної праці: виклики для експансії сфери дії трудового права в умовах поширення нетипових форм зайнятості.....	271

4.2.1. Багатосторонні моделі зайнятості: правова природа аутстафінгу, аутсорсингу та лізингу персоналу в контексті залежної праці	285
4.2.2. Автономна праця (самозайнятість та фрілансерство): доктринальне осмислення можливостей поширення сфери дії трудового права та його норм.....	331
4.3. Оптимізація правового механізму дії трудового права та його норм в агропромисловому комплексі	347
4.4. Правове регулювання праці осіб зі спеціальним публічним та корпоративним статусом: вектори поширення сфери дії трудового права та його норм	373
4.5. Іррегулярні трудові правовідносини: правова кваліфікація та інтеграція до сфери дії трудового права.....	393
4.6. Адаптація сфери дії трудового права та його норм до відносин, опосередкованих цифрово-алгоритмічними системами та розподіленими мережами	414
Висновки	446
Список використаних джерел	453
Про авторку	500

Перелік умовних позначень

АПК	агропромисловий комплекс
АТ «ПЗЗ»	акціонерне товариство «Південно-Західна залізниця»
ВВП	валовий внутрішній продукт
ВГСУ	Вищий господарський суд України
ВРУ	Верховна Рада України
ВСУ (ВС)	Верховний Суд
ВУЦВК / ВЦВК	Всеукраїнський центральний виконавчий комітет
ГПК України	Господарського процесуального кодексу України
ДТП	дорожньо-транспортна пригода
ДФЄС	Договір про функціонування Європейського Союзу
ЄКПЛ	Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод
ЄК	Європейська комісія
ЄР	Європейська Рада
ЄС	Європейський Союз
ЗВО	заклад вищої освіти
ЗСУ	Збройні Сили України
ЗУ	Закон України
ІКТ	інформаційно-комунікаційні технології
КВК України	Кримінально-виконавчий кодекс України
КЗпП України	Кодекс законів про працю України
ККУ	Кримінальний кодекс України
КСП	колективне сільськогосподарське підприємство
КУ	Конституція України
МВФ	Міжнародний валютний фонд
МКТ	Міжнародна конференція праці
МНК	мультинаціональні компанії
МОП	Міжнародна організація праці
МПП	міжнародне приватне право
НПА	нормативно-правовий акт
НПП	нормативно-правовий припис
ПАЕ	Правила адвокатської етики
ПВТР	Правила внутрішнього трудового розпорядку
ПДВ	податок на додану вартість

ПК України	Податковий кодекс України
ПІВСУ	Постанова Пленуму Верховного Суду України
проект ТК України	проект Трудового кодексу України
профспілка	
Інгулецького ГЗК	первинна профспілкова організація незалежної профспілки гірників України приватного акціонерного товариства «Інгулецький гірничо-збагачувальний комбінат»
с/г	сільськогосподарський (-а; -е)
СБУ	Служба безпеки України
СРСР	Союз Радянських Соціалістичних Республік
США	Сполучені Штати Америки
ТНБ	транснаціональний банк
ТНК	транснаціональні корпорації
ФОП	фізична особа – підприємець
ЦК України	Цивільний кодекс України
ЦПК України	Цивільний процесуальний кодекс України
Чорнобильська АЕС	Чорнобильська атомна електростанція
ШІ	штучний інтелект

Про авторку

Олена Євгенівна Луценко – кандидатка юридичних наук, доцентка трудового права.

У 2015 році успішно захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.05 на тему «Дисциплінарний проступок як підстава припинення трудових правовідносин із державними службовцями», що стало значним внеском у розвиток доктрини трудового права України.

Наукові інтереси авторки охоплюють широкий спектр проблем, зокрема сферу дії трудового права, трудові правовідносини з державними службовцями, дисциплінарну відповідальність, питання вступу на державну службу та її припинення, професійне навчання та розвиток працівників, а також запобігання корупційним правопорушенням та багато інших.

Авторка понад 100 наукових та навчально-методичних праць, серед яких монографії, статті у провідних вітчизняних та зарубіжних виданнях, зокрема: «Правове регулювання соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Теоретико-прикладні проблеми захисту прав працівників при розірванні трудового договору з ініціативи роботодавця», «Правові засади функціонування системи професійного розвитку працівників», «Неформальне професійне навчання працівників: проблеми правового регулювання», «Галузева належність дисциплінарної відповідальності державних службовців України», «Види дисциплінарних проступків державних службовців за новим Законом України «Про державну службу» та безліч інших. Олена Євгенівна є співавторкою фундаментальних праць, таких як «Трудове право України» та «Право соціального забезпечення в Україні», а також долучалася до створення «Великої української юридичної енциклопедії».

Наукове видання

Луценко Олена Євгенівна

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ ЕКСПАНСІЇ СФЕРИ ДІЇ ТРУДОВОГО ПРАВА ТА ЙОГО НОРМ

Монографія

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 04.02.2026. Формат 60×90/16.
Ум. друк. арк. 31,5. Обл.-вид. арк. 29. Тираж 300 пр. Зам. № 577

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20, (063) 254-50-84
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>

E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua

E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт»,
вул. Весніна, 12, м. Харків, 61023, Україна
Тел. (057) 717-25-44
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5748 від 06.11.2017

[Перейти на сайт →](#)